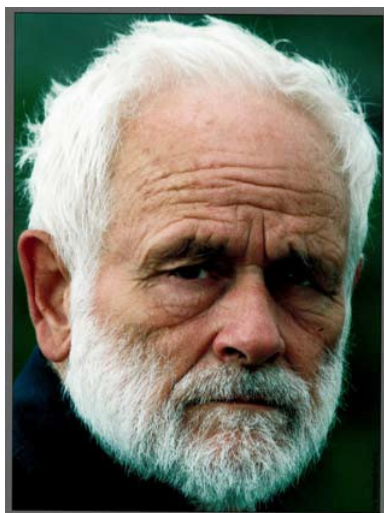

Владимир Бешков (1935 - 2019) - In Memoriam

Ивелин А. Моллов

ПУ "Паисий Хилендарски, Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС",
ул. "Цар Асен" №24, BG-4000, гр. Пловдив, e-mail: mollov_iv@protonmail.com

Доц. д-р Владимир Анастасов Бешков е роден на 10.09.1935 г. в гр. София в семейството на известния български географ академик проф. Анастас Бешков. Детството си прекарва в Свищов, където работи баща му. През 1959 г. завършва факултета по Биология, геология и география към Софийския университет и започва работа в Института по зоология към БАН. През 1978 г. защитава дисертация върху екологичните и биологични особености на змиите в Малашевска планина; през 1995 г. се пенсионира като доцент.

Д-р Бешков е един от доайените и без съмнение ученият с най-значим принос в българската херпетология. Дисертационният му труд е посветен на изучаването на биологията и екологията на змиите от Малешевска планина (ЮЗ България). Неговият принос към изучаването на земноводните и влечугите в България започват много по-рано – края на 50-те и началото на 60-те години на миналия век, като това реално представлява

третата вълна на мащабно, систематично изучаване на българската херпетофауна след учителя Васил Ковачев и акад. Иван Буреш.

Още през 1959 г. д-р Бешков за първи път съобщава присъствието на котешката змия (*Telescopus fallax*) в България, при с. Влахи (Санданско). През 1963 г. Бешков и Цончев правят първото голямо изследване върху числеността, хабитатните предпочитания, денонощната и годишна активност, храненето и размножаването на дъждовника (*Salamandra salamandra*) на Витоша. През 1981 г., немският зоолог F. J. Obst описва нов подвид на дъждовника от Пирин, който кръщава на името на Вл. Бешков – *S. salamandra beshkovi* Obst, 1981.

През 1964 г. заедно с неговият добър приятел и колега доц. д-р Петър Берон публикуват каталог на българските видове земноводни и влечуги известни за страната до този момент.

През 1970 г. д-р Бешков провежда първото мащабно проучване върху екологията и биологията на гърцката дългокрака жаба (*Rana graeca*), като за първи път дава данни относно храненето, размножаването, денонощната и сезонна активност, индивидуалния участък, хабитатните предпочитания и числеността на този вид у нас.

През следващите години д-р Вл. Бешков провежда редица изследвания върху различни аспекти от екологията и биологията на земноводните и влечугите в България, като за първи път дава данни относно: размножаването на смока-мишкар (*Zamenis longissimus*) и пепелянката (*Vipera ammodytes*); хранителната екология на някои от нашите видове змии;

численост, плътност и индивидуален участък на жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*); численост, размножаване и миграции на кафявата крастава жаба (*Bufo bufo*); численост на каспийската блатна костенурка (*Mauremys rivulata*); върху сезонната и денонощна активност на пепелянката; върху размножаването на живородния гушер (*Zootoca vivipara*) и много други.

Друг феномен, открит от Бешков, е сезонната вертикална миграция на планинска жаба (*Rana temporaria*) в местността „Мухалница“ край Ботевград. Освен че догълват знанията за биологията и поведението при жабата, неговите изследвания допринасят и за това „Мухалница“ да стане първата защитена местност в България, обявена изключително с цел опазването на вид земноводно.

През 1984 г. е публикувано най-масовото и единствено по рода си изследване върху разпространението, относителната численост и мерки за опазване на двата вида сухоземни костенурки у нас - *Testudo hermanni* и *Testudo graeca*. Още в края на 1970-те години Бешков започва кампания за защита на сухоземните костенурки, като работи усилено за опазването и на други български видове влечуги и земноводни, и именно на него се дължат някои законодателни промени в това отношение. Сред основните му приноси са текстовете за земноводни и влечуги в първото и второто издание на Червената книга на България. Същевременно той е и автор на редица научно-популярни статии и книги, целящи популяризирането на опазването на земноводните, влечугите и природата в България.

Владимир Бешков е и опитен пещерен изследовател, като заедно с Петър Берон е проучил не малко пещери по целия свят. През целия си живот той е страстен пътешественик, посетил множество държави, заедно с Берон, пътувайки в някои от тях (Гърция и Турция) на прословутия мотор със страничен кош.

Д-р Бешков има и значителен принос към изучаването на таксономията, екологията, биологията и разпространението на българските видове прилепи, на които също отделя не малък дял от научната си кариера.

В чест на д-р Бешков, са кръстени един род пещерни бръмбари (*Beskovia*) и 12 вида и подвида животни от различни групи (Nematoda, Isopoda, Chilopoda, Diplopoda, Araneae, Opiliones, Acari, Coleoptera, Amphibia) от България, Гърция, Индонезия (Суматра) и Уганда.

Най-светлият пример, който остави д-р Владимир Бешков след себе си е неговото добродушно, открито отношение и желание да помогне на колеги, докторанти, студенти и ученици; неговата уникална способност да вдъхновява и разпалва желанието за изследователска работа и подбуждане на любов към природата. Дори само при първата си среща с него човек не може да не забележи и да не му направи впечатление изключителната му ерудираност, всестрани познания от света на зоологията и биологията и почти енциклопедичните му познания за таксономията на видове, статии, автори, години, събития, експедиции, които можеше да възстанови със завидна лекота.

Няма как да се каже всичко за един качествен живот изпълнен със съдържание на няколко страници... Д-р Владимир Бешков остави светла следа в науката, природозащитата и остава завинаги в сърцата ни. Поклон!